

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINĖS SAUGOS
Į S T A T Y M A S**

1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-971
Vilnius

**PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos organizavimo ir veikimo teisinius bei organizacinius pagrindus, valstybės ir savivaldybių institucijų, ūkio subjektų, visuomeninių organizacijų bei gyventojų pareigas ir teises civilinės saugos srityje.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Civilinė sauga** – civilinė krašto apsaugos funkcija, apimanti valstybės institucijų, vietos savivaldos vykdomųjų institucijų, visų ūkio subjektų, visuomeninių organizacijų bei gyventojų pasirengimą ekstremaliai situacijai ir veiksmus jai susidarius, visų valstybės išteklių panaudojimą gyventojams išgyventi, šalies ūkio gyvybingumui palaikyti, turtui ir aplinkai nuo susidariusios ekstremalios situacijos poveikio apsaugoti, aktyviai šiuose procesuose dalyvaujant piliečiams.

2. **Ekstremali situacija** – padėtis, kuri atsiranda dėl gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio priežasčių ar karo veiksmų ir sąlygoja staigų bei didelį pavojų žmonių gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai arba žmonių žūtį, sužalojimą ar turtinius nuostolius.

3. **Ekstremalus įvykis** – nustatytus kriterijus pasiekęs ar viršijęs gamtinio, techninio, ekologinio ar socialinio pobūdžio įvykis, keliantis pavojų žmonėms, jų fiziologinėms ar socialinėms gyvenimo sąlygoms, turtui, ūkiui ir aplinkai.

4. Ekstremalių situacijų priežasčių rūšys:

1) **gamtinės** – ryškūs klimatinių sąlygų pakitimai, sukeliantys stichines nelaimes, masinius miškų ir durpynų gaisrus, geologiškai pavojingus reiškinius, ypač pavojingas arba masines epidemijas, epizootijas, epifitotijas;

2) **techninės** – įvairių technologinių procesų sutrikimai, dėl kurių kyla gaisrai, įvyksta sprogimai, patenka į aplinką cheminiai ir radioaktyvieji teršalai, griūva pastatai, įvyksta įvairių transporto rūšių avarijos, energetikos, magistralinių vamzdynų avarijos ir kiti ekstremalūs įvykiai, būdingi pramonės objektams ir komunikacijoms;

3) **ekologinės** – priežastys, sukeliančios sausumos būklės, atmosferos sudėties ir savybių, hidrosferos būsenos pakitimus;

4) **socialinės** – masinės riaušės ir neramumai, blokados, provokacijos, diversijos, teroro aktai, taip pat kariniai veiksmai Lietuvos ar kaimyninės valstybės teritorijoje.

5. **Ekstremalaus įvykio kriterijai** – stebėjimais ir skaičiavimais nustatyti arba tarptautinėje praktikoje naudojami fizikiniai, cheminiai ar geografiniai įvykio mastą ir padarinius apibūdinantys dydžiai, kuriuos pasiekęs ar viršijęs įvykis laikomas ekstremaliu. Ekstremalaus įvykio kriterijus nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

6. **Ekstremalaus įvykio židinys** – gamtinių, techninių, ekologinių ar socialinių įvykių paveikta teritorija, kurioje kilo gaisrai, įvyko pastatų ar kitų inžinerinių statinių griūtys, radioaktyviosiomis, cheminėmis ar biologinėmis medžiagomis, skysčiais, dujomis ar aerozoliais buvo užteršta aplinka ir joje žuvo žmonės ar susidarė pavojus žmonių gyvybei ar sveikatai.

7. **Operacinis vadovavimas** – civilinės saugos operacijos vadovo naudojimas deleguota teise organizuoti paskirtas civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgas bei per civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijų vadovus vadovauti šių pajėgų veiksams taip, kaip operacijos vadovas numato, jog reikia, kad pajėgos galėtų įvykdyti paskirtą užduotį. Atsakomybė už civilinės

saugos ir gelbėjimo sistemos institucijų rengimą, administravimą, discipliną ir aprūpinimą į operacinio vadovavimo sampratą neįeina.

8. Gelbėjimo darbai – judėjimo maršrutų ir darbų vietos žvalgyba; gaisrų ribojimas ir gesinimas judėjimo maršrutuose ir darbų ruožuose; gelbėjimo darbai ant vandens ir po vandeniu; nukentėjusiųjų transporto įvykiuose gelbėjimas; cheminių ir radiacinių incidentų lokalizavimas ir slopinimas; nukentėjusiųjų paieška, gelbėjimas iš apgriautų ir degančių pastatų, nukritusių orlaivių, skęstančių laivų, apsemtų, užterštų dujomis ir dūmais patalpų bei griuvėsių; sugriautų ir užverstų slėptuvių bei priedangų atkasimas, jose esančių žmonių gelbėjimas; vėdinimo užtikrinimas užverstose slėptuvėse, jeigu yra sugadinta filtravimo-vėdinimo sistema; pirmosios medicinos pagalbos suteikimas nukentėjusiems asmenims bei jų gabenimas į gydymo įstaigas; gyventojų perkėlimas iš pavojingų rajonų į nepavojingus.

9. Kiti neatidėliotini darbai – kelių, pravažiavimų įrengimas griuvėsiuose ir užterštose vietovėse; avarijų ir jų padarinių pašalinimas elektros, vandentiekio, kanalizacijos ir kituose technologiniuose tinkluose; nesaugių konstrukcijų ir statinių, trukdančių gelbėjimo darbams ar keliančių pavojų žmonėms, sutvirtinimas arba nugriovimas, nesprogusių sprogmenų paieška, kenksmingumo pašalinimas ar sprogmenų sunaikinimas; sanitarinis žmonių ir veterinarinis gyvulių švarinimas, drabužių, individualių apsaugos priemonių, technikos dezaktyvavimas ir degazavimas; užterštos vietovės, statinių, maisto produktų, pašarų bei vandens kenksmingumo pašalinimas.

10. Ūkio subjektas – Lietuvos Respublikoje registruota ir veikianti įmonė, užsienio įmonės filialas ar atstovybė.

11. Pavojingas objektas – įmonė, sandėlis arba kitas statinys, kuriame nuolat arba laikinai gaminama, perdirbama, laikoma, perkraunama, naudojama, sandėliuojama arba neutralizuojama viena arba kelios pavojingos medžiagos ar jų atliekos, kurių kiekis yra didesnis už nustatytą šios medžiagos ribinį kiekį, taip pat hidrotechniniai įrenginiai.

12. Gyventojų evakavimas – organizuotas gyventojų išskeldinimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi, suteikiant jiems stacionarines arba laikinas gyvenamąsias patalpas.

13. Materialiniai ištekliai – nekilnojamasis turtas, technika, įrenginiai, ištekliai, kurie naudojami kasdieniniame gyvenime ir nėra skirti ekstremalių įvykių padariniams šalinti, bet buvo panaudoti ekstremalaus įvykio metu įstatymų nustatyta tvarka.

3 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistema

Lietuvos Respublikos civilinės saugos ir gelbėjimo sistemą sudaro:

- 1) Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija;
- 2) Ekstremalių situacijų valdymo centras;
- 3) Civilinės saugos departamentas prie Krašto apsaugos ministerijos (toliau – Civilinės saugos departamentas);
- 4) Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba;
- 5) ministerijų, apskričių, kitų valstybės valdymo institucijų ir savivaldybių priešgaisrinės, žmonių paieškos ir gelbėjimo, kitos teritorinės gyventojų perspėjimo ir informavimo, evakavimo ir civilinės saugos tarnybos, ūkio subjektų civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos;
- 6) aplinkos stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklas.

4 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos tikslai

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos tikslai:

- 1) sudaryti sąlygas valstybės institucijoms, ūkio subjektams ir gyventojams pereiti iš įprastų gyvenimo (darbo) sąlygų į ekstremalios situacijos padėtį patiriant kuo mažiausius nuostolius, išlaikyti rimtį, išsaugoti žmonių gyvybę, sveikatą, turtą, apsaugoti aplinką nuo ekstremalios situacijos poveikio;
- 2) užtikrinti optimalų valstybės išteklių panaudojimą gyventojų saugumui užtikrinti, šalies ūkio gyvybingumui palaikyti, ekstremalių situacijų židiniams lokalizuoti bei jų padariniams šalinti;

3) ruošti visuomenę praktiniams veiksams ekstremalių situacijų atvejais, skatinti visuomenės iniciatyvą šiose srityse ir stiprinti pasitikėjimą civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos veikla.

5 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos uždaviniai

Atsižvelgdama į ekstremalių situacijų priežastis, pobūdį ir keliamą grėsmę, civilinė saugos ir gelbėjimo sistema įgyvendina šiuos uždavinius:

- 1) perspėja gyventojus apie gresiančią ekstremalią situaciją, informuoja apie jos galimus padarinius ir priemones jiems likviduoti;
- 2) atlieka ekstremalių situacijų prevenciją;
- 3) organizuoja gyventojų aprūpinimą individualiosiomis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis;
- 4) žvalgo ir žymi pavojaus židinius;
- 5) gesina gaisrus;
- 6) atlieka gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus;
- 7) palaiko viešąją tvarką nelaimės rajone;
- 8) teikia medicinos pagalbą ir vykdo visuomenės sveikatos priežiūrą ekstremalių situacijų atvejais;
- 9) evakuoja žmones ir turtą iš pavojingų teritorijų;
- 10) vykdo sanitarinį švarinimą ir kitas kenksmingumo pašalinimo priemones;
- 11) organizuoja laikiną nukentėjusiųjų apgyvendinimą bei materialinį aprūpinimą;
- 12) organizuoja žuvusiųjų laidojimą;
- 13) organizuoja nutrauktą būtiniausių komunalinių paslaugų teikimą;
- 14) teikia pagalbą gyvybiškai svarbiems objektams išsaugoti;
- 15) kaupia gyvybiškai svarbių materialinių vertybių atsargas;
- 16) moko vadovus, darbuotojus, civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgas bei gyventojus veiksmų ekstremalių situacijų atvejais;
- 17) tiria ir analizuoja ekstremalių įvykių priežastis.

6 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos organizavimo ir veiklos principai

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos, įgyvendindamos joms keliamus tikslus ir uždavinius, vadovaujasi šiais organizavimo ir veiklos principais:

- 1) teritoriniu – civilinė sauga organizuojama visoje valstybėje pagal jos administracinį suskirstymą ir apima visus gyventojus, taip pat ir kitų valstybių piliečius, kurie yra Lietuvos teritorijoje;
- 2) diferencijavimo – civilinės saugos priemonės ir pasirengimas gelbėjimo darbams atskiruose administraciniuose vienetuose vykdomi atsižvelgiant į tų vienetų teritorijose prognozuojamų situacijų pavojingumą, mastą, galimą poveikį valstybės ūkiui, gyventojams, gamybinei ir socialinei veiklai;
- 3) visuotinio privalomumo – civilinės saugos priemonės yra privalomos visoms valstybės valdymo ir savivaldos institucijoms, visiems ūkio subjektams ir gyventojams;
- 4) viešumo – valstybės valdymo ir savivaldos institucijų veikla civilinės saugos srityje yra atvira visuomenei ir visuomenės informavimo priemonėms;
- 5) nuolatinės parengties – civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos ir pajėgos privalo būti nuolat pasirengusios veikti galimų ekstremalių situacijų sąlygomis;
- 6) sąveikos – civilinės saugos priemonių ir veiksmų efektyvumas ekstremaliomis sąlygomis užtikrinamas derinant visų valstybės valdymo ir savivaldos institucijų, civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgų, Lietuvos kariuomenės, medicinos įstaigų ir kitų tarnybų sąveikos planus bei valdymo sistemą.

7 straipsnis. Teisiniai civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pagrindai

Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, įstatymais ir kitais Seimo priimtais teisės aktais, Respublikos Prezidento dekretais, Vyriausybės nutarimais, Ministro Pirmininko potvarkiais, krašto apsaugos ministro įsakymais ir Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis.

ANTRASIS SKIRSNIS

VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS INSTITUCIJŲ BEI ŪKIO SUBJEKTŲ PAREIGOS IR FUNKCIJOS CIVILINĖS SAUGOS SRITYJE

8 straipsnis. Vyriausybė

Įgyvendindama valstybės politiką civilinės saugos srityje, Vyriausybė:

- 1) rengia civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos plėtotės programas ir teikia tvirtinti Seimui;
- 2) nustato civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos prioritetinių plėtojimo kryptių bei programų įgyvendinimo tvarką;
- 3) nustato ekstremalių situacijų prevencijos tvarką;
- 4) tvirtina civilinės saugos parengties lygius, ekstremalių įvykių kriterijus;
- 5) tvirtina valstybinio lygio civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus, valstybinės reikšmės ir rizikos objektų, būtiniausių komunalinių paslaugų, nemokamai teikiamų gyventojams ekstremalių situacijų atvejais, sąrašus;
- 6) nustato materialinių išteklių naudojimo ekstremalių įvykių atvejais tvarką;
- 7) nustato civilinės saugos techninių priemonių, maisto, aprangos valstybinio rezervo sudėtį, jo dydį, kaupimo, saugojimo, atnaujinimo bei pristatymo į panaudojimo vietą tvarką;
- 8) nustato civilinės saugos mokymo tvarką;
- 9) nustato biudžetinius asignavimus civilinės saugos ir gelbėjimo sistemai išlaikyti bei plėtoti ir teikia tvirtinti Seimui;
- 10) informuoja Respublikos Prezidentą ir Seimą apie ekstremalias situacijas, jų pasekmes bei atsiradimo priežastis ir tarpininkauja dėl nepaprastosios padėties paskelbimo, kai to reikalauja aplinkybės;
- 11) nustato kreipimosi dėl pagalbos teikimo į kitas valstybes ar tarptautines organizacijas tvarką.

9 straipsnis. Krašto apsaugos ministerija

1. Krašto apsaugos ministerija kartu su kitomis institucijomis taikos metu įgyvendina Vyriausybės politiką civilinės saugos srityje, koordinuoja civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijų veiklą įgyvendinant jų kompetencijai skirtus uždavinius.
2. Krašto apsaugos ministras:
 - 1) nustato informacijos apie ekstremalias situacijas teikimo Ekstremalių situacijų valdymo centrui tvarką;
 - 2) tvirtina slėptuvių ir kitų kolektyvinės apsaugos statinių poreikius, gyventojų aprūpinimo individualiomis apsaugos priemonėmis normas ir tvarką;
 - 3) tvirtina valstybinio lygio civilinės saugos pratybų planus;
 - 4) tvirtina civilinės saugos mokymo centro klausytojų komplektavimo metinį planą;
 - 5) teikia Vyriausybei civilinės saugos įstatymų ir kitų šios srities teisės aktų projektus;
 - 6) leidžia įsakymus civilinės saugos klausimais, privalomus vykdyti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos valdymo institucijoms;
 - 7) tvirtina Civilinės saugos departamento metų veiklos planą;
 - 8) teikia Vyriausybei apibendrintą informaciją apie civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos būklę.

10 straipsnis. Civilinės saugos departamentas

1. Civilinės saugos departamentas yra sudėtinė civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, vadovaujanti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos veiklai, organizuojanti ekstremalių situacijų

prevenciją, koordinuojanti valstybės institucijų ir ūkio subjektų veiklą civilinės saugos srityje bei planuojanti valstybės pasirengimą civilinės saugos užduotims įgyvendinti ekstremalių situacijų atvejais taikos ir karo metu. Civilinės saugos departamentą steigia Vyriausybė.

2. Įgyvendindamas jam pavestus uždavinius, Civilinės saugos departamentas:

1) perspėja ir informuoja valstybės institucijas, ūkio subjektus bei gyventojus apie žmonių gyvybei, sveikatai, turtui bei aplinkai gresiantį valstybės masto pavojų ekstremalių situacijų atvejais;

2) planuoja priemones, kad valstybės institucijos, ūkio subjektai ir gyventojai patirtų kuo mažiausius nuostolius pereidami iš įprastų darbo (gyvenimo) sąlygų į ekstremalios situacijos padėtį, kad būtų išlaikyta rimtis, išsaugota žmonių gyvybė, sveikata, turtas, apsaugota aplinka nuo ekstremalios situacijos poveikio;

3) planuoja priemones, kaip optimaliai panaudoti valstybės išteklius šalies ūkio gyvybingumui palaikyti, ekstremalių situacijų židiniams lokalizuoti bei jų padariniams šalinti;

4) rengia valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registrą;

5) kontroliuoja civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos veiklą;

6) organizuoja valstybės valdymo institucijų ir visuomenės pasirengimą praktiniams veiksams ekstremalių situacijų atvejais;

7) organizuoja ir vadovauja valstybinio lygio civilinės saugos pratyboms.

11 straipsnis. Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba

1. Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba yra nuolatinės parengties sudėtinė civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, vadovaujanti gaisrų gesinimui, žmonių paieškai ir gelbėjimui bei jų skubiam iškeldinimui iš ekstremalių situacijų židinių ir teikianti įstatymo nustatyto masto pirmąją medicinos pagalbą. Valstybinei priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai vadovauja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas).

2. Likviduojant ekstremalių situacijų padarinius dalyvaujantys valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos padaliniai, ugniagesių komandos bei žinybinės priešgaisrinės pajėgos, neatsižvelgiant į jų priklausomybę, yra pavaldūs Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento paskirtam gelbėjimo darbų ekstremalaus įvykio židinyje vadovui.

3. Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba vykdo valstybinę priešgaisrinę priežiūrą. Jos uždaviniai yra vykdyti gaisrų prevenciją ir užtikrinti technines bei organizacines priemones gaisrams gesinti. Valstybinės priešgaisrinės priežiūros darbas organizuojamas vadovaujantis Vyriausybės patvirtintais nuostatais.

4. Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir jos padalinių veiklos nuostatus, sudėtį, materialinio techninio aprūpinimo normas bei plėtros programas tvirtina steigėjas, o detaalias funkcijas, teises ir atsakomybę ekstremalių situacijų atvejais, atliekant gelbėjimo darbus, nustato kiti teisės aktai.

12 straipsnis. Ministerijos ir kitos valstybės valdymo institucijos

1. Ministerijų ir kitų valstybės valdymo institucijų veiklai civilinės saugos srityje vadovauja jų vadovai arba vadovų įgaliojimi asmenys.

2. Ministerijos ir kitos valstybės valdymo institucijos:

1) atsako už civilinės saugos organizavimą pagal joms skirtą veiklos pobūdį ir kompetenciją;

2) suderinusios su Civilinės saugos departamentu, tvirtina ministerijos ar kitos valstybės valdymo institucijos ekstremalių situacijų valdymo centro nuostatus, parengties ekstremalioms situacijoms planus;

3) sudaro žinybinius materialinių priemonių ir lėšų rezervus, siekdamas padidinti savo reguliavimo sričiai priskirtų įmonių veiklos stabilumą ir saugumą ekstremalių situacijų atvejais;

4) organizuoja vadovų ir specialistų mokymą civilinės saugos srityje;

5) prognozuoja ekstremalias situacijas, planuoja ir įgyvendina prevencines priemones;

6) rengia civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus;

7) koordinuoja reguliavimo sričiai priskirtų subjektų civilinės saugos priemonių planavimą bei šių subjektų parengimą dirbti ekstremaliomis sąlygomis, atsižvelgdamos į savo kompetencijai priskirtų užduočių pobūdį;

8) teikia valstybės institucijoms informaciją, reikalingą civilinės saugos uždaviniams vykdyti;

9) atlieka civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms būklės metinę analizę ir teikia Civilinės saugos departamentui.

13 straipsnis. Apskrities viršininkas

1. Apskrities civilinei saugai vadovauja apskrities viršininkas.

2. Apskrities viršininkas:

1) atsako už civilinės saugos parengtį apskrityje;

2) organizuoja apskrities civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano rengimą, perspėja valstybės ir savivaldos institucijas, ūkio subjektus, gyventojus apie ekstremalios situacijos grėsmę, informuoja apie jos pobūdį, išplitimo tikimybę;

3) gauna iš visų į apskritį įeinančių rajonų (miestų) savivaldybių informaciją, reikalingą civilinės saugos užduotims vykdyti;

4) organizuoja ir vykdo administracinio vieneto teritorijoje civilinės saugos prevencines priemones galimų ekstremalių situacijų atvejais;

5) informuoja Civilinės saugos departamentą apie administraciniame vienetuose įvykusius ekstremalius įvykius;

6) organizuoja ekstremalių įvykių padarinių likvidavimą, paieškos ir gelbėjimo darbų aprūpinimą;

7) teikia pagalbą nukentėjusiesiems dėl ekstremalių įvykių;

8) kontroliuoja savivaldos vykdomųjų institucijų pasirengimą galimiems ekstremalių situacijų padariniams išvengti arba jų pasekmėms švelninti;

9) kreipiasi į Vyriausybę pagalbos esant ekstremalioms situacijoms, kai nepakanka savo pajėgų ir išteklių;

10) atlieka civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms būklės metinę analizę ir teikia Civilinės saugos departamentui.

14 straipsnis. Rajono (miesto) savivaldybės meras

1. Civilinė sauga yra savivaldybei valstybės deleguota funkcija, už kurios vykdymą atsakingas savivaldybės meras.

2. Rajono (miesto) savivaldybės meras:

1) atsako už civilinės saugos parengtį savivaldybės teritorijoje;

2) prognozuoja savivaldybės teritorijoje galimas ekstremalias situacijas;

3) organizuoja rajono (miesto) civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms plano rengimą;

4) perspėja valstybės institucijas, ūkio subjektus, gyventojus apie ekstremalios situacijos grėsmę, informuoja apie jos pobūdį, išplitimo tikimybę, būtinus gyventojų veiksmus;

5) nustato savivaldybės administracinių padalinių civilinės saugos uždavinius ir funkcijas, tvirtina jų civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus;

6) organizuoja civilinės saugos pajėgų sudarymą ir jų rengimą;

7) organizuoja ir įgyvendina civilinės saugos prevencines priemones, gelbėjimo ir kitus neatidėliotinus darbus, šalina ekstremalių situacijų padarinius, evakuoja ir prireikus apgyvendina evakuotus gyventojus, organizuoja gyventojų apmokymą civilinės saugos būdų;

8) iš visų savivaldybės teritorijoje esančių ūkio subjektų renka informaciją, reikalingą civilinės saugos uždaviniams vykdyti;

9) kontroliuoja, kaip vykdomos civilinės saugos užduotys, kaip laikomasi ūkio subjektuose Civilinės saugos įstatymo, kitų teisės aktų reikalavimų;

10) teikia informaciją, reikalingą apskrities viršininkui bei toje savivaldybės teritorijoje esantiems ūkio subjektams ir gyventojams vykdyti civilinės saugos užduotis;

11) kaupia, saugo ir atnaušina civilinės saugos priemonių valstybinį rezervą ir prireikus organizuoja jo išdavimą;

12) informuoja apskrities viršininką apie savivaldybės teritorijoje įvykusias ekstremalias situacijas;

13) telkia visas savivaldybės teritorijoje esančias civilinės saugos pajėgas ekstremalių situacijų padariniams šalinti ir gelbėjimo darbams atlikti;

14) teikia pagalbą nukentėjusiesiems dėl ekstremalių įvykių;

15) prašo apskrities viršininko pagalbos evakavimo ir gelbėjimo darbams vykdyti bei ekstremalių situacijų padariniams šalinti, kai savo pajėgų ir išteklių nepakanka;

16) pagal savo kompetenciją priima teisės aktus civilinės saugos klausimais;

17) kontroliuoja rajono (miesto) ūkio subjektų civilinės saugos būklę ir teikia jiems metodinę pagalbą;

18) analizuoja civilinės saugos būklę ir apskrities viršininko nustatyta tvarka teikia jam metinį pranešimą.

15 straipsnis. Ūkio subjekto, įstaigos vadovas

Ūkio subjekto, įstaigos vadovas:

- 1) atsako už civilinės saugos parengtį savo vadovaujamame objekte;
- 2) perspėja ir informuoja darbuotojus apie pavojų;
- 3) prognozuoja ekstremalias situacijas ir planuoja prevencines priemones;
- 4) rengia civilinės saugos parengties ekstremalioms situacijoms planus;
- 5) aprūpina darbuotojus individualiosiomis ir kolektyvinėmis apsaugos priemonėmis;
- 6) Vyriausybės nustatyta tvarka kaupia materialinių išteklių atsargas ir technines priemones, kad padidintų subjekto veiklos gyvybingumą ir saugumą galimų ekstremalių situacijų atvejais;
- 7) siekia užtikrinti paslaugų teikimą ekstremalių situacijų atvejais pagal savo veiklos profilį;
- 8) prireikus organizuoja darbuotojų evakavimą, pirminius gelbėjimo darbus ir jiems vadovauja.

16 straipsnis. Visuomeninės organizacijos

Visuomeninės organizacijos gali būti kviečiamos dalyvauti organizuojant valstybės civilinės saugos priemones ekstremalių įvykių padariniams šalinti ir teikti pagalbą nukentėjusiesiems, savo veiksmus derindamos su savivaldybių civilinės saugos tarnybomis.

TREČIASIS SKIRSNIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS CIVILINĖS SAUGOS SRITYJE

17 straipsnis. Lietuvos Respublikos gyventojų teisės civilinės saugos srityje

Lietuvos Respublikos gyventojai ekstremalių situacijų ar jų pavojaus atvejais turi teisę į gyvybės ir sveikatos apsaugą, materialinę ir finansinę paramą, taip pat gauti informaciją apie galimą pavojų.

18 straipsnis. Lietuvos Respublikos gyventojų pareigos civilinės saugos srityje

Lietuvos Respublikos gyventojai turi:

- 1) laikytis civilinę saugą reglamentuojančių įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų;
- 2) žinoti civilinės saugos signalus ir mokėti elgtis juos išgirdus;
- 3) pranešti civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos tarnyboms apie susidariusią ekstremalią situaciją arba šios situacijos grėsmę;
- 4) vykdyti civilinės saugos pareigūnų nurodymus ir aktyviai dalyvauti likviduojant ekstremalių įvykių sukeltus padarinius.

KETVIRTASIS SKIRSNIS

VADOVAVIMAS CIVILINĖS SAUGOS IR GELBĖJIMO OPERACIJOMS

19 straipsnis. Vadovavimas civilinei saugai

1. Vadovavimas civilinei saugai yra trijų lygių: valstybinio, apskrities ir savivaldybės.
2. Valstybiniu lygiu Vyriausybė, Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija, Ekstremalių situacijų valdymo centras, Krašto apsaugos ministerija, Civilinės saugos departamentas, Valstybinė priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, ministerijos, kitos valstybės valdymo institucijos priima strateginius civilinės saugos priemonių įgyvendinimo sprendimus.
3. Apskrities lygiu apskričių viršininkų administracijos, apskričių civilinės saugos departamentai, apskričių ekstremalių situacijų valdymo centrai organizuoja pasirengimą ekstremalioms situacijoms, o prireikus padeda likviduoti jų padarinius.
4. Savivaldybės lygiu savivaldybių merai (valdybos), civilinės saugos skyriai (poskyriai, tarnybos), civilinės saugos darbuotojai, savivaldybių ekstremalių situacijų valdymo centrai, priešgaisrinės, žmonių paieškos ir gelbėjimo, perspėjimo ir informavimo, evakavimo ir civilinės saugos tarnybos, ūkio subjektai organizuoja pasirengimą ekstremalioms situacijoms, o prireikus likviduoja jų padarinius.
5. Valstybinio lygio operacinio vadovavimo civilinės saugos veiksams grandinė prasideda nuo Ministro Pirmininko ir per jo paskirtą civilinės saugos operacijos vadovą eina ministeriją, departamentų bei kitų valstybės valdymo institucijų vadovams ir apskričių viršininkams, o esant išimtinėms aplinkybėms – tiesiai savivaldybių merams.
6. Valstybiniu lygiu vadovauti civilinės saugos operacijoms (operaciniam vadovavimui) pagal iš anksto parengtus ir suderintus civilinės saugos operacijų planus Ministras Pirmininkas, atsižvelgdamas į operacijos pobūdį, paprastai iš anksto skiria Vyriausybės narį arba kitą pareigūną. Paskirto civilinės saugos operacijos vadovo operacinio vadovavimo funkcijas padeda vykdyti iš Civilinės saugos departamento ir Ekstremalių situacijų valdymo centro specialistų sudarytas operacijų štabas, kuriam paprastai vadovauja Civilinės saugos departamento direktorius.
7. Pradiniu neatidėliotinu atveju operacinį vadovavimą civilinės saugos veiksams ekstremalaus įvykio židinyje vykdo gelbėjimo darbų vadovas. Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos mastą ir civilinės saugos operacijos lygmenį, iš gelbėjimo darbų vadovo operacinį vadovavimą civilinės saugos veiksams perima atitinkamai savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas, apskrities ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas arba Ministro Pirmininko paskirtas valstybinio lygio civilinės saugos operacijų vadovas.

20 straipsnis. Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija

1. Vyriausybės ekstremalių situacijų komisija (toliau – Ekstremalių situacijų komisija) – tai nuolatinė Vyriausybės komisija, organizuojanti ekstremalių situacijų prevenciją ir vadovaujanti ekstremalių situacijų padarinių šalinimo darbams tuo atveju, kada ekstremali situacija apima vienos ar daugiau apskričių teritorijas arba reikalinga valstybės valdymo institucijų pagalba operatyviai telkiant turimas Lietuvos Respublikos pajėgas bei materialinius išteklius, reikalingus ekstremalios situacijos padariniams šalinti.
2. Ekstremalių situacijų komisijos sudėtį ir jos nuostatus tvirtina Vyriausybė.

21 straipsnis. Ekstremalių situacijų valdymo centras

1. Ekstremalių situacijų valdymo centras veikia kaip Ekstremalių situacijų komisijos nuolatinė institucija, turinti Vyriausybės įstaigos statusą. Didelio masto stichinių nelaimių, technologinių avarijų ar katastrofų atvejais šis centras nedelsdamas organizuoja nelaimės stabdymą, žmonių gelbėjimą ir padarinių šalinimą. Prireikus į pagalbą gelbėjimo darbus atliekančioms civilinės saugos pajėgoms telkia kitoms valstybės institucijoms pavaldžias tarnybas ir techniką, koordinuoja jų veiksmus. Vyriausybė tvirtina ekstremalių situacijų valdymo planus. Juose, kai to reikia, numatomas ministrų vadovavimas gelbėjimo ir padarinių šalinimo veiksams.

2. Ekstremalių situacijų atvejais Ekstremalių situacijų valdymo centras priima ir teikia ministerijoms, kitoms valstybės valdymo institucijoms, vietos savivaldos vykdomosioms institucijoms, ūkio subjektams ir gyventojams privalomus sprendimus dėl ekstremalios situacijos padarinių lokalizavimo ir šalinimo.

3. Ekstremalių situacijų valdymo centrą steigia ir jo nuostatus tvirtina Vyriausybė.

22 straipsnis. Kitos civilinės saugos valdymo institucijos

1. Ministerijose ir kitose valstybės valdymo institucijose steigiami žinybiniai ekstremalių situacijų valdymo centrai.

2. Apskrities, rajono (miesto) civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos kompetencijai priskirtų uždavinių vykdymą organizuoja civilinės saugos departamentai (skyriai). Jų sudėtis ir darbo užmokesčio fondas nustatomi pagal Civilinės saugos departamento parengtus normatyvus, atsižvelgiant į rizikos veiksnį. Prie apskrities viršininko, rajono (miesto) savivaldybės mero sudaromi ekstremalių situacijų valdymo centrai. Šių centrų veiklos nuostatus, vadovus ir struktūrą tvirtina jų steigėjai.

3. Visuose pavojinguose objektuose skiriami etatiniai civilinės saugos darbuotojai.

PENKTASIS SKIRSNIS CIVILINĖS SAUGOS IR GELBĖJIMO SISTEMOS PAJĖGOS. VADOVAVIMAS GELBĖJIMO DARBAMS

23 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos

1. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos sudaromos gelbėjimo, žmonių paieškos ir kitiems neatidėliotiniams darbams atlikti.

2. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos pagal savo paskirtį yra:

- 1) Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos padaliniai;
- 2) bendrosios ir specialiosios paskirties profesionaliosios ir savanoriškosios formuotės;
- 3) savivaldybių priešgaisrinės tarnybos.

24 straipsnis. Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos padaliniai ir jų paskirtis

1. Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos padaliniai gesina gaisrus, vykdo gelbėjimo darbus pramoninių avarijų ir transporto avarijų vietose, likviduoja gaivalinių nelaimių padarinius, cheminius ir radiacinius incidentus, dalyvauja atliekant žmonių paiešką sausumoje, teritoriniuose vandenyse ir ekonominėje zonoje, suteikia nukentėjusiesiems pirmąją medicinos pagalbą bei vykdo valstybinę priešgaisrinę priežiūrą. Šie padaliniai steigiami apskrityse, rajonuose (miestuose) bei ūkio subjektuose. Jie yra nuolatinės parengties, 24 valandas per parą pasirengę išvykti į ekstremalaus įvykio vietą.

2. Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos padalinius steigia Vidaus reikalų ministerija.

25 straipsnis. Bendrosios ir specialiosios paskirties formuotės ir jų paskirtis

1. Bendrosios paskirties formuotės yra skirtos gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams, žmonių paieškai atlikti. Jas steigia apskritys, rajonų (miestų) savivaldybės ir ūkio subjektai.

2. Specialiosios paskirties formuotės skirtos specialioms užduotims atlikti gelbėjimo ir kitų neatidėliotinių darbų metu, kad būtų sustiprintas ir visapusiškai aprūpintas bendrosios paskirties formuočių darbas. Specialiosios paskirties formuotės steigia ministerijos, kitos valstybės valdymo institucijos, rajonų (miestų) savivaldybės ir ūkio subjektai.

3. Bendrosios ir specialiosios paskirties formuočių sudėtį, formavimo ir aprūpinimo tvarką nustato Vyriausybė.

26 straipsnis. Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos

1. Savivaldybės priešgaisrinė tarnyba yra nuolatinės parengties civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, išlaikoma iš savivaldybės biudžeto.
2. Savivaldybių priešgaisrinės tarnybos gesina gaisrus ir atlieka pirminius gelbėjimo darbus.
3. Savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos padalinių bendrus veiksmus nustato Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas. Jis teikia metodinę pagalbą savivaldybių priešgaisrinėms tarnyboms ir kontroliuoja jų pasirengimą veikti ekstremalių situacijų atvejais.

27 straipsnis. Paieškos ir gelbėjimo tarnyba

1. Paieškos ir gelbėjimo tarnyba yra civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos dalis, organizuojanti Lietuvos Respublikos oro erdvėje, Lietuvos Respublikos Baltijos jūros teritoriniuose vandenyse ir ekonominėje zonoje nukritusių skraidančių aparatų, skęstančių laivų ir dėl to į pavojingas situacijas pakliuvusių žmonių paiešką, gelbėjimą bei teršalų likvidavimo darbus.
2. Paieškos ir gelbėjimo tarnybą sudaro Klaipėdos valstybinio jūrų uosto Jūrų paieškos ir gelbėjimo bei Civilinės aviacijos direkcijos Aeronautikos paieškos ir gelbėjimo koordinaciniai centrai. Šių centrų steigėja yra Susisiekimo ministerija. Suderinusi su Civilinės saugos departamentu, ji tvirtina šių centrų nuostatus. Prireikus paieškos ir gelbėjimo darbams atlikti teisės aktuose nustatyta tvarka pasitelkiamos ir kitos teritorinės paieškos ir gelbėjimo tarnybos bei Lietuvos kariuomenės daliniai.

28 straipsnis. Civilinės saugos tarnybos

Civilinės saugos priemonėms vykdyti ir gelbėjimo darbus atliekančių civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgų veiksmams aprūpinti sudaromos ministerijų, kitų valstybės valdymo institucijų civilinės saugos tarnybos pagal atitinkamoms ministerijoms ir valstybės valdymo institucijoms priskirtą reguliavimo sritį, kompetenciją ir funkcijas. Šių tarnybų funkcijas nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija.

29 straipsnis. Stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklas

1. Aplinkos užteršimą pavojingomis biologinėmis, cheminėmis ir radioaktyviosiomis medžiagomis stebi aplinkos apsaugos sistemos aplinkos tyrimų laboratorijos ir jų skyriai, hidrometeorologijos stotys, Sveikatos apsaugos ministerijos Radiacinės saugos centras, Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras, Respublikinis specializuotas higienos centras, visuomenės sveikatos centrų laboratorijos ir jų filialai, žemės ir miškų ūkio laboratorijos, veterinarijos tarnybų laboratorijos ir tyrimų centrai bei kitų valstybės institucijų laboratorijos ir tyrimų centrai. Šios įstaigos sudaro šalies stebėjimo bei laboratorinės kontrolės tinklą.
2. Už stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklui priklausančių įstaigų darbą atsako jų vadovai.
3. Stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklo veiklą ekstremalių įvykių ir jų grėsmės atveju koordinuoja Civilinės saugos departamentas. Jis nustato stebėjimų pranešimų ir laboratorinės analizės išvadų pateikimo tvarką apskričių ir rajonų (miestų) ekstremalių situacijų valdymo centrams.

30 straipsnis. Vadovavimas gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams

1. Gaisrų gesinimą, žmonių paiešką ir gelbėjimą bei skubų išskendinimą iš ekstremalaus įvykio židinio organizuoja ir operacinį vadovavimą civilinės saugos veiksmams pradiniu neatidėliotinu atveju vykdo gelbėjimo darbų vadovas.
2. Neatidėliotinais atvejais likviduojant ekstremalių situacijų padarinius, atsižvelgiant į jų kilimo priežastis, priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo padalinio, policijos ar asmens sveikatos priežiūros įstaigų pareigūnai atlieka gelbėjimo darbų vadovo funkcijas be atskiro nurodymo.
3. Gelbėjimo darbų vadovui yra pavaldžios visos į nelaimės teritoriją atvykusios civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos, neatsižvelgiant į jų priklausomybę. Nė vienas pareigūnas

neturi teisės kišti į gelbėjimo darbų vadovo veiksmus arba atšaukti jo įsakymus ir nurodymus civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgoms.

4. Policija savo veiksmus derina su gelbėjimo darbų vadovu arba jo funkcijas atliekančiu pareigūnu ir vykdydama jo nurodymus saugo ekstremalaus įvykio židinį, kontroliuoja civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgų bei kitų tarnybų patekimą į židinio teritoriją, palaiko viešąją tvarką, apdoroja informaciją apie aukas, identifikuoja žuvusiuosius bei organizuoja jų išgabenimą iš įvykio vietos.

5. Greitosios medicinos pagalbos tarnyba teikia neatidėliotiną medicinos pagalbą įvykio vietoje, informuoja artimiausias asmens sveikatos priežiūros įstaigas apie nukentėjusiuosius ir juos transportuoja.

6. Visos asmens sveikatos priežiūros įstaigos, teikiančios stacionarinės pagalbos paslaugas, turi būti pasirengusios organizuoti savo įstaigų veiklą ekstremalių situacijų atvejais pagal iš anksto parengtą ir su savivaldybe suderintą įstaigos veiklos ekstremalių situacijų atvejais planą. Planas rengiamas pagal Sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijas.

7. Pradėjus naudoti savivaldybės turimus materialinius išteklius arba juos gaunant iš kitų savivaldybių, bendrą gelbėjimo ir kitų neatidėliotinių darbų vadovavimą gali perimti savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo centro vadovas. Jis koordinuoja visą gelbėjimo darbų vadovui teikiamą pagalbą.

8. Ekstremaliai situacijai apėmus kelių savivaldybių teritorijas ir paveikus daug gyventojų, pradiniu neatidėliotinu atveju veikiama šio straipsnio 1-7 dalyse nustatyta tvarka. Gelbėjimo darbams koordinuoti įsteigiamas apskrities ekstremalių situacijų valdymo centras.

9. Kai ekstremali situacija apima vieną ir daugiau apskričių teritorijų arba į ekstremalios situacijos valdymo darbą įsitraukia valstybinio lygio civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos, pradeda veikti šio įstatymo 19 straipsnio 5 ir 6 dalyse nustatyta vadovavimo civilinės saugos operacijoms (operacinio vadovavimo) grandinė.

10. Ekstremalių situacijų atvejais, kai įvykio mastas sparčiai didėja, administracinių vienetų vadovų prašymu pagal iš anksto parengtus sąveikos su karinių įgulų vadais planus atskiroms užduotims ekstremalios situacijos židinyje atlikti įstatymų nustatyta tvarka gali būti panaudoti Lietuvos kariuomenės daliniai.

31 straipsnis. Branduolinių avarijų prevencija ir branduolinių avarijų bei jų padarinių likvidavimas

1. Branduolinių avarijų prevencijos ir branduolinių avarijų bei jų padarinių likvidavimo tvarką bei civilinės atsakomybės pagrindus nustato Branduolinės energijos įstatymas.

2. Civilinės saugos departamentas koordinuoja visų valstybės valdymo ir savivaldybių institucijų pasirengimą reaguoti į radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje padarinius už atominės elektrinės sanitarinės zonos ribų ir rengia Lietuvos Respublikos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planą.

3. Visos valstybės valdymo institucijos, apskritys ir savivaldybės rengia veiksmų radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planus. Planų rengimo metodiką ir užduotis nustato Civilinės saugos departamentas.

32 straipsnis. Gyventojų evakavimas

1. Atsižvelgiant į ekstremalios situacijos mastą ir pavojų gyventojams, sprendimus dėl gyventojų evakavimo priima apskričių viršininkai, rajonų (miestų) savivaldybių merai ir ūkio subjektų vadovai, o atskirais atvejais sprendimą dėl skubaus žmonių iškeldinimo iš ekstremalaus įvykio židinio priima Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, rajono (miesto) savivaldybės priešgaisrinės tarnybos ir policijos pareigūnai. Gyventojai evakuojami teritoriniu principu.

2. Gyventojų evakavimą organizuoja prie rajono (miesto) ekstremalių situacijų valdymo centrų sudarytos gyventojų evakavimo komisijos (grupės), joms vadovauja rajono (miesto) savivaldybės mero paskirti vadovai. Gyventojų evakavimo komisijos (grupės) sudaromos iš atitinkamo rajono (miesto) administracijos, sveikatos apsaugos, policijos, autotransporto ir kitų

įstaigų pareigūnų. Evakavimo komisijų (grupių) veiklos nuostatus ir komisijų sudėtį tvirtina rajono (miesto) meras.

3. Gyventojų evakavimo organizavimo tvarką nustato Vyriausybė.

4. Įvykus radiacinei avarijai Ignalinos atominėje elektrinėje, gyventojai evakuojami pagal Civilinės saugos departamento parengtą gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planą. Šio plano pagrindu Ignalinos, Zarasų ir Visagino savivaldybių merai rengia detalius gyventojų evakavimo planus ir derina evakuojamų gyventojų apgyvendinimo klausimus su savivaldybių, į kurias evakuojami gyventojai, merais.

5. Savivaldybių, į kurias evakuojami Ignalinos, Zarasų ir Visagino savivaldybių gyventojai, merai parūpina autotransportą ir organizuoja evakuotųjų apgyvendinimą. Savivaldybių merai su transporto savininkais iš anksto sudaro sutartis dėl autotransporto suteikimo ir ruošia evakuotiesiems apgyvendinimo vietas.

6. Gyventojų evakavimo ir apgyvendinimo išlaidos kompensuojamos iš valstybės biudžeto lėšų Vyriausybės nustatyta tvarka.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

CIVILINĖS SAUGOS MOKYMAS IR TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

33 straipsnis. Gyventojų mokymas

1. Civilinės saugos pagrindų mokymas organizuojamas bendrojo lavinimo, profesinėse ir aukštesniosiose mokyklose pagal Civilinės saugos departamento parengtas civilinės saugos mokymo programas, patvirtintas Švietimo ir mokslo ministerijos.

2. Valstybinėse aukštosiose mokslo įstaigose studentai mokomi pagal Civilinės saugos departamento parengtas civilinės saugos mokymo programas, patvirtintas aukštųjų mokslo įstaigų vadovų.

3. Ūkio subjektuose ir įstaigose civilinės saugos pagrindų mokoma pagal civilinės saugos mokymo programas, jas tvirtina Civilinės saugos departamentas. Ūkio subjektų, įstaigų vadovai nustato darbuotojų mokymo ir praktinių įgūdžių patikrinimo tvarką.

4. Nedirbantys gyventojai civilinės saugos pagrindų mokosi savarankiškai pagal savivaldybių civilinės saugos pareigūnų parengtas atmintines, o jų praktiniai įgūdžiai tikrinami rajono (miesto) civilinės saugos pratybų metu.

5. Ūkio subjektų ekstremalių situacijų valdymo centrų, Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir savivaldybių priešgaisrinių tarnybų pareigūnai, taip pat bendrosios ir specialiosios paskirties formuočių vadai bei jų nariai, etatiniai civilinės saugos darbuotojai mokomi pagal Civilinės saugos departamento parengtas civilinės saugos mokymo programas.

6. Civilinės saugos etatiniai darbuotojai, visų lygių ekstremalių situacijų valdymo centrų pareigūnai, Valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ir savivaldybių priešgaisrinių tarnybų ir jų padalinių vadovai, bendrosios ir specialiosios paskirties formuočių vadai, visų ūkio subjektų vadovai ir jų pavaduotojai turi baigti Civilinės saugos departamento nustatytos civilinės saugos mokymo programos kursą. Šie darbuotojai mokomi ir jų kvalifikacija civilinės saugos srityje keliama Civilinės saugos departamento nustatyta tvarka.

34 straipsnis. Civilinės saugos mokymo centras

Civilinės saugos mokymo centras (toliau – Mokymo centras) yra prie Civilinės saugos departamento įsteigta pagrindinė civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos mokymo įstaiga. Mokymo centrą steigia ir jo nuostatus tvirtina krašto apsaugos ministras.

35 straipsnis. Civilinės saugos pratybos ir treniruotės

Valstybės valdymo ir savivaldybių institucijų, ūkio subjektų pasirengimui ekstremalioms situacijoms patikrinti bei jų valdymo praktiniams įgūdžiams tobulinti Vyriausybės nustatyta tvarka rengiamos ir iš valstybės biudžeto finansuojamos civilinės saugos pratybos ir treniruotės.

36 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas civilinės saugos klausimais

Lietuvos Respublikos tarptautinis bendradarbiavimas civilinės saugos srityje remiasi visuotinai pripažintais tarptautiniais civilinės saugos, žmogaus teisių apsaugos, aplinkos apsaugos ir žmonių gerovės užtikrinimo principais, laikantis tarptautinių sutarčių ir kitų teisės aktų.

37 straipsnis. Informacijos pateikimas

Įvykus ekstremaliai situacijai, dėl kurios gali kilti pavojus kaimyninių valstybių gyventojams ir aplinkai, Civilinės saugos departamentas nustatyta tvarka nedelsdamas privalo pranešti apie įvykį, prognozuojamus jo padarinius kaimyninėms valstybėms.

SEPTINTASIS SKIRSNIS CIVILINĖS SAUGOS IR GELBĖJIMO SISTEMOS FINANSAVIMAS, MATERIALINIS APRŪPINIMAS IR SOCIALINĖS GARANTIJOS

38 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos valdymo institucijų finansavimas

1. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos valdymo institucijos, Mokymo centras, kitos civilinės saugos mokymo institucijos bei civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos finansuojamos iš valstybės biudžeto lėšų, o ūkio subjektai – iš savo sukauptų lėšų.

2. Juridinių ir fizinių asmenų išlaidos, atsirandančios, kai šalinant ekstremalių įvykių padarinius naudojami šiems asmenims nuosavybės teise priklausančys materialiniai ištekliai, kompensuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

39 straipsnis. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos materialinis aprūpinimas

1. Gyventojų apsaugai organizuoti, gelbėjimo ir kitiems neatidėliotiniams darbams atlikti ekstremalių įvykių atvejais iš anksto sudaromas materialinių priemonių valstybinis rezervas. Materialinių priemonių valstybinio rezervo sudėtį ir dydį, jo papildymo, atnaujinimo ir naudojimo tvarką nustato Vyriausybė.

2. Civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijos bei civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgos materialiniais ištekliais aprūpinamos pagal materialinio-techninio aprūpinimo tabelius. Šiuos tabelius tvirtina steigėjai, suderinę su atitinkamo lygio civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijomis.

3. Vyriausybė ir kitos valstybės valdymo, taip pat savivaldybių institucijos aprūpina civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos institucijas, ekstremalių situacijų valdymo centrus, civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos pajėgas bei stebėjimo ir laboratorinės kontrolės tinklą sudarančias įstaigas patalpomis.

40 straipsnis. Asmenų, dalyvaujančių šalinant ekstremalių įvykių padarinius, socialinės garantijos

Asmenims, kurie priklauso civilinės saugos ir gelbėjimo sistemos bendrosios ir specialiosios paskirties formuotėms ir dalyvauja šalinant ekstremalių įvykių padarinius, socialinės garantijos taikomos įstatymų nustatyta tvarka.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS ATSAKOMYBĖ UŽ CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS IR ŽALOS BEI NUOSTOLIŲ ATLYGINIMAS

41 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo reikalavimų pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

42 straipsnis. Žalos ir nuostolių atlyginimas

1. Avarijų ir katastrofų metu padarytą žalą juridiniams ir fiziniams asmenims, padarinių šalinimo išlaidas, taip pat žalą aplinkai kalti asmenys atlygina pagal įstatymus.

2. Stichinių nelaimių metu padaryti nuostoliai, gelbėjimo bei padarinių šalinimo išlaidos juridiniams ir fiziniams asmenims kompensuojamos bei valstybės parama teikiama Vyriausybės nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS